

Rekenkamercommissie Brummen – Voorst

Verdere ontwikkeling van de rol van de Rekenkamercommissie

Inleiding

De Rekenkamercommissie Brummen Voorst (RKC) functioneert sinds 2006. In de beginjaren heeft de Rekenkamercommissie zich vooral ingespannen om voor beide gemeenteraden van betekenis te zijn met het doen van onderzoek naar de doelmatigheid, doeltreffendheid en de rechtmatigheid van de gemeente. Na het verschijnen van het evaluatierapport Berenschot in 2011 over het functioneren van rekenkamers en rekenkamercommissies, heeft de RKC haar taakopvatting verbreed conform de aanbevelingen uit het evaluatierapport. Concreet betekent dit dat de RKC de doorwerking van onderzoeken heeft vergroot door:

- kwaliteit te blijven leveren vanuit een onafhankelijke en deskundige positie;
- meer te investeren in de relatie met de gemeenteraad;
- te kiezen voor actuele onderzoeksthema's en -vragen met het daarbij passend type onderzoek;
- de raad op andere wijze te informeren en te ondersteunen dan met onderzoek.

Relatie met de gemeenteraad

Overleg met de Auditcommissies van Brummen en Voorst over het versterken van het contact tussen raad en RKC heeft ertoe geleid dat:

- de RKC in principe bij de vergaderingen van de Auditcommissie aanwezig is en zelf ook agendapunten aandraagt;
- de Auditcommissie voor de RKC het aanspreekpunt is voor het actualiseren van het onderzoekprogramma van de RKC en voor het inventariseren van nieuwe onderzoeksonderwerpen. De leden van de Auditcommissies inventariseren bij de respectievelijke fracties;¹
- een conceptonderzoeksopzet besproken wordt met de Auditcommissie. Daarmee wordt bereikt dat de vraagstelling mede wordt getoetst aan hetgeen bij de raad leeft;
- afgeronde onderzoeken met de Auditcommissie worden geëvalueerd.

De huidige tijd vraagt een ander type onderzoek

Het type onderzoeken dat de RKC verricht is veranderd. Dat is geheel in overeenstemming met een aanbeveling uit het rapport Berenschot. Citaat: "Het is een misverstand dat Rekenkamer(commissies) geen andere vormen van onderzoek mogen doen dan ex post evaluatie. Ook het gegeven dat gevoelige onderwerpen zijn uitgesloten omdat de Rekenkamer(commissie) anders politiek bedrijft, is in onze ogen een onjuiste interpretatie. Een onafhankelijke blik geeft juist dan een meerwaarde". Berenschot adviseert om te experimenteren met andere vormen van onderzoek en af en toe ook te kiezen voor politiek spannende onderwerpen.

In de loop van de tijd is de RKC zich niet alleen gaan richten op het gevoerde beleid maar ook op beleid dat nog in ontwikkeling of beweging is. Onderzoek naar gevoerd beleid wordt ex-post onderzoek genoemd. Onderzoek naar de uitvoering van lopend beleid wordt ex-ante onderzoek genoemd.

¹ De RKC kan ook de fracties periodiek bezoeken

Voorbeelden van dergelijke onderzoek zijn het gezamenlijke onderzoek naar verbonden partij Delta terwijl het beleidsveld sterk in beweging was (en is) en een onderzoek naar de maatschappelijke effecten van bezuinigingen in Voorst op een moment dat niet alle effecten al duidelijk waren maar het toch van belang was om een beeld ervan te krijgen. Een ander voorbeeld is het onderzoek in Voorst naar de prestatieafspraken met IJsseldal Wonen dat ook een vooruitblik geeft naar de jongste ontwikkelingen. In de recente onderzoekprogramma's kondigt de RKC aan de raad te ondersteunen in zijn kaderstellende en controlerende rol bij de drie decentralisaties. In Voorst heeft dat al concreet geleid tot een project waarbij de RKC als regisseur de raad ondersteunt in de vormgeving van de informatiebehoefte om de kaderstellende en controlerende rol goed in te kunnen vullen.

Versterking van de positie van de raad ziet de RKC ook in het betrekken van inwoners bij onderzoek. We bedoelen dat niet bij de onderwerpkeuze (daar zijn elders geen goede ervaringen mee opgedaan) maar door onderzoek te doen naar onderwerpen die direct van belang zijn voor inwoners. Een enkele keer is onderzoek gedaan naar de relatie met inwoners (bouwvergunningen, kwaliteit van de dienstverlening) en zijn inwoners ook gevraagd naar hun ervaringen maar over het algemeen liep onderzoek naar maatschappelijke effecten via organisaties, verenigingen en instellingen. De RKC heeft besloten om bij ieder vooronderzoek na te gaan of inwoners kunnen worden betrokken en hoe dit in de onderzoeksvragen kan worden vervat.

Niet alleen onderzoek

De RKC ondersteunt de gemeenteraad in zijn controlerende en kaderstellende rol niet alleen door onderzoek maar ook met andere activiteiten.

Voorbeelden daarvan zijn:

- Een rol spelen bij het inwerken van nieuwe raadsleden. De RKC presenteert zich dan in het kader van het inwerkprogramma.
- Advies gegeven over de uitbesteding Wet Werk en Bijstand in Brummen.
- Rekenkamerbrief met aanbevelingen uit onderzoek elders zoals "Beter Verbinden" van Deventer, Zutphen, Apeldoorn.
- Over en weer de raad informeren over onderzoeksresultaten in de andere gemeente.
- Advies aan Auditcommissie Voorst ter zake juiste vraagstelling over OZB (in plaats van onderzoek).
- Advies aan Auditcommissie Brummen over beschikbare kaders rond ICT.
- Ondersteuning bij monitoring 3D's.
- Raadsconferenties.

Naar een brede ondersteuning van de raad

De hierboven geschetste ontwikkeling in de taakopvatting wil de RKC verder doorzetten. De RKC wil de raad – vanuit de deskundige en onafhankelijke positie – breed activeren en ondersteunen in zijn controlerende en kaderstellende rol, uiteraard met oog voor een goede relatie met het college. Dat kan nog steeds door middel van ex-post onderzoek. Gezien de steeds snellere ontwikkelingen in de decentrale overheid loopt dergelijk onderzoek echter snel achter de feiten aan. Met meer ex ante onderzoek kan de RKC de raad beter ondersteunen in lopende ontwikkelingen. De RKC moet daarin wel rolvast (= onafhankelijk) blijven. Rolvastheid is een relevante competentie voor de leden van de RKC.

De ondersteuning van de raad kan ook andere vormen krijgen. Voorbeelden daarvan zijn als regisseur optreden om de informatiebehoefte in het kader van de 3D's helder te krijgen en de raad te helpen de juiste vragen te stellen bij lastige onderwerpen als de discussie over kerntaken. Waar zinvol zal de RKC andere vormen dan onderzoek kiezen om de raad te ondersteunen. Daarbij wordt steeds gezocht naar een passende uitwerking.